

Aan de minister van Justitie
Zijne excellentie Mr. I. Opstelten
Postbus 20301
2500 EH Den Haag

Datum 30 september 2014

Onze ref. M21640962/1/10712704

Betreft: Reactie op consultatie inzake het wetsvoorstel afwikkeling massaschade

Excellentie,

De VEUO is de vereniging van beursgenoteerde ondernemingen aan de Amsterdamse effectenbeurs, Euronext Amsterdam, en vertegenwoordigt ondernemingen die gezamenlijk meer dan 90% van de totale beurswaarde van aldaar genoteerde ondernemingen vertegenwoordigen.

De VEUO heeft met zorg kennis genomen van het voorontwerp van wet inzake de afwikkeling van massaschade in een collectieve actie. Dit wetsvoorstel zal de rechtspositie van ondernemingen die in Nederland worden geconfronteerd met collectieve acties aanzienlijk verzwakken en naar de overtuiging van de VEUO de rechtsbescherming zodanig verminderen dat een situatie ontstaat die rechtens niet aanvaardbaar zou moeten worden geacht. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

Het voorontwerp van wet geeft in de kern een ieder de mogelijkheid om een onderneming met een collectieve actie te bedreigen en de rechter bij wege van een schikking een schadevergoeding te doen opleggen. Het staat immers een ieder vrij om een stichting of vereniging op te richten en vervolgens uit dien hoofde formeel een collectieve actie te beginnen. Het voorontwerp scheidt vervolgens de mogelijkheid dat een rechter een schadevergoeding oplegt zonder dat deze juridische en andere vragen die verband houden met de schade en de schadebepaling die normaliter om goede redenen daarbij aan de orde zijn, zoals vragen van causaliteit en eigen schuld, hoeven te worden beantwoord. Daarmee wordt het Nederlandse ondernemings- en vestigingsklimaat (opnieuw) belast met wetgeving die dat ondernemings- en vestigingsklimaat schaadt.

Het voorontwerp van wet is onevenwichtig. Niet alleen zijn de criteria die gelden om als eiser een collectieve actie te mogen beginnen zeer algemeen en ruim geformuleerd, worden termijnen waarbinnen gedaagden – dat zullen veelal ondernemingen zijn – moeten reageren zodanig verkort dat die niet zonder meer nog als redelijk kunnen

VEUO

gelden, maar er wordt ook niet voor teruggeschrokken om op essentiële onderdelen hoger beroep en cassatie uit te sluiten.

Dat gaat gepaard met een grote mate van vrijheid voor de rechter. Zo kan de rechter op verzoek van claimanten naar eigen inzicht oordelen over andere rechtsvragen en feitelijke vragen die gemeenschappelijk zijn voor de claimanten "indien dat naar zijn oordeel kan bijdragen aan de totstandkoming van een overeenkomst" (aldus het voorgestelde art. 1018 e lid 6). Daarenboven kan de rechter zelf onderscheid maken tussen "verschillende groepen" van claimanten al naar gelang de rechter zelf dat goeddunkt.

De rechter mag vervolgens aan partijen een termijn stellen om een overeenkomst tot vergoeding van schade aan te gaan. Als partijen niet tot overeenstemming komen kan de rechter een door deze zelf te bepalen termijn stellen waarbinnen partijen een schikkingsvoorstel moeten indienen. Daarna kan de rechter (zie het voorgestelde art. 1018g lid 4) zelf een regeling tot vergoeding van schade vaststellen. Zo'n regeling wordt dan bindend aan partijen opgelegd. Dat kan geschieden zonder dat alle relevante vragen voor schadevaststelling van claimanten met inbegrip van essentiële noties als causaliteit en eigen schuld aan de orde worden gesteld en de vragen daarover worden beantwoord. De rechter kan ook geheel naar eigen inzicht (zie het voorgestelde art. 1018g lid 6) besluiten of hij zo'n regeling afhankelijk zal maken van een voldoende respons (de zogenaamde "opt-in") van claimanten, maar dat hoeft niet. In dit verband kan nog worden opgemerkt dat collectieve actie procedures van deze aard worden gecentraliseerd bij één rechtbank. Als daar een koker- of tunnelvisie zou ontstaan ten nadele van de ondernemingen die met deze procedures worden geconfronteerd, is er dus geen enkel tegenwicht op basis van jurisprudentie van andere rechters dat kan leiden tot meer balans.

Als klap op de vuurpijl bepaalt het wetsvoorstel dat tegen de vaststelling van deze regeling *"geen hogere voorziening" open staat en dus geen hoger beroep of cassatie kan worden ingesteld*. Dat is een vergaand unicum in het Nederlandse recht en roept serieuze vragen op of dit zich wel laat verenigen met de hoge normen die Nederland aan het zijn van een rechtstaat stelt en de waarborgen die ondernemingen die in Nederland actief zijn, of willen zijn, mogen verwachten.

De uitkomst van de hiervoor geschetste regeling mist eveneens evenwicht. Stelt een rechter namelijk een dwangschikking vast dan is de onderneming daaraan namelijk wel gebonden, maar geldt dat niet voor de claimanten. Ieder van de individuele claimanten kan derhalve naar believen gebruik maken van deze regeling of op basis van de 'bodem' die aldus is gelegd verder gaan procederen om te bezien of er toch niet nog een hogere vergoeding kan worden verkregen.

Het voorgestelde wetsvoorstel maakt ondernemingen een speelbal van claimanten en de rechter. Daarbij moet bedacht worden dat ondernemingen gemakkelijk

VEUO

geconfronteerd kunnen worden met een groot aantal claimanten en claimstichtingen en -verenigingen die op geen enkele wijze gebundeld hoeven te worden. De onderneming wordt aldus in een juridisch moeras gezogen die niet alleen grote rechtsonzekerheid meebrengt, maar ook bijzonder hoge kosten om zich tegen alle aantijgingen te verdedigen.

Reeds momenteel is het zo dat ondernemingen vaak het doelwit zijn van een groot aantal claimstichtingen die bijvoorbeeld door bepaalde adviseurs worden opgericht en bij nadere beschouwing vooral ook uit zijn op een aanzienlijk voordeel voor degenen die zo'n stichting oprichten. Niet omdat zij zelf nadeel hebben geleden, maar omdat daarmee een financieel voordeel voor henzelf is te behalen. Dit is op zichzelf reeds een onderwerp dat bepaald overweging verdient. Dergelijke 'Amerikaanse toestanden', die dit voorontwerp van wet zal bevorderen, kan gemakkelijk leiden tot een onaanvaardbare druk op ondernemingen die hen in alle opzichten zeer kwetsbaar maakt. In het nu ter consultatie voorgelegde wetsvoorstel wordt de schade die daardoor zowel publicitair als financieel ontstaat op geen enkele wijze geadresseerd. Aldus moedigt het voorontwerp die 'Amerikaanse toestanden' aan daar waar juist een rem op de zich ontwikkelende claimpraktijk gepast en gewenst zou zijn. In de visie van de VEUO zou het enige juiste antwoord zijn om deze ontwikkeling te ontmoedigen. Het huidige voorstel voor de wet afwikkeling van massaschade doet echter het omgekeerde en bevordert juist dergelijke praktijken. De VEUO acht een dergelijke ontwikkeling in aanzienlijk mate schadelijk voor Nederlandse ondernemingen en voor het ondernemings- en vestigingsklimaat van Nederland.

De VEUO moet derhalve concluderen dat dit zeer vergaande voorontwerp van wet Nederlandse ondernemingen rechtstreeks naar 'Amerikaanse toestanden' zal leiden en buitenlandse ondernemingen niet zal aantrekken, maar afschrikken. Juist in tijden van broze economische groei is dat een ontwikkeling die niet alleen Nederlandse ondernemingen maar ook de Nederlandse overheid en het Nederlandse parlement met zorg zou moeten vervullen. De VEUO doet derhalve een dringend beroep op regering en parlement om dit voorontwerp niet tot wet te verheffen.

Vanzelfsprekend is de VEUO graag bereid om een en ander nog nader schriftelijk of mondeling toe te lichten als en wanneer u dat dienstig oordeelt. Graag houdt de VEUO zich daarvoor beschikbaar op elk u conveniërend tijdstip.

Met de meeste hoogachting,

H.J. de Kluiver
Algemeen Secretaris VEUO